

การบริหารกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาชุมพรเขต 1

The Management of Student Affairs to Prevent Bullying Behavior among Students in Expanded Educational Opportunity Schools under the Office of Chumphon Primary Educational Service Area 1

พศวีร์ อินทะโร

Postsawee Intaro

สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเนชั่น

Educational Administration Department, Graduate School Nation University

Corresponding Author E mail: Postsaweaintaro@gmail.com

Received October 15, 2024; Revised December 9, 2024; Accepted December 12, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรุนแรงของพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง สภาพการบริหารกิจการนักเรียน และแนวทางป้องกันปัญหาการกลั่นแกล้งในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหาร ครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษา รวม 43 โรงเรียน ใช้เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1.)พฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบมากที่สุดคือการกลั่นแกล้งด้านสังคมรองลงมาคือด้านร่างกาย ด้านวาจา และด้านโลกไซเบอร์ซึ่งพบน้อยที่สุด 2.)ปัญหาสำคัญที่บุคลากรมองเห็น คือการกลั่นแกล้งทางวาจา โดยมีข้อเสนอให้เพิ่มกิจกรรมแนะแนวเพื่อแก้ไข 3.)แนวทางป้องกันและแก้ไข ได้แก่ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียน การสร้างนโยบายที่ชัดเจน และการให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการกลั่นแกล้ง

คำสำคัญ : การบริหารกิจการนักเรียน; พฤติกรรมการกลั่นแกล้ง; แนวทางป้องกัน

Abstract

This mixed-method study aimed to examine the severity of bullying behaviors, the state of student affairs management, and the strategies for preventing bullying in opportunity expansion schools under the jurisdiction of Chumphon Primary Educational Service Area Office 1. The sample group comprised administrators, teachers, students, and educational personnel from 43 schools. Data collection tools included questionnaires and structured interviews, with statistical analyses involving frequency, percentage, mean,

standard deviation, and content analysis. The findings revealed that: 1) Bullying behaviors among students were observed at a moderate level. Social bullying was the most prevalent form, followed by physical and verbal bullying, with cyberbullying being the least common. 2) Verbal bullying was identified as the most critical issue by personnel, who recommended increasing guidance activities in order to address it. 3) Prevention and problem-solving included promoting student participation, establishing clear policies, and providing education on the impacts of bullying

Keywords: Student Personnel Administration; Bullying Behavior; prevention Guidelines

บทนำ

การศึกษาทุกระดับควรมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย รู้สึกภาคภูมิใจในความเป็นชาติ และสามารถพัฒนาความสามารถตามความถนัดของตนเอง พร้อมทั้งมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และ ประเทศชาติ รัฐควรสนับสนุนการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในระบบทั้งหมด และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยสนับสนุนความร่วมมือระหว่างรัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ และโดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการส่งเสริม และ สนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวได้มาตรฐานระดับสากล ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545) มีการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา ควรยึดหลักการที่ว่าผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษาที่จะสนับสนุนให้ผู้เรียนเติบโตตามธรรมชาติและศักยภาพของตน โดยเนื้อหาสาระและกิจกรรมจะต้องถูกออกแบบให้สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของผู้เรียนอย่างเหมาะสม และควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันแก้ปัญหาการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กอปรกับมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยีก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของบุคคล ทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีศักดิ์ศรี และ มีความสุข

ปัจจุบันการกลั่นแกล้งหรือทะเลาะเบาะแว้งในโรงเรียนเป็นปัญหาความรุนแรงอย่างหนึ่งที่เป็นจุดเริ่มต้นและเป็นการปลุกฝังเด็กเรื่อง ความรุนแรงซึ่งการทำร้ายกันมีผลกระทบต่อเด็กทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งอารมณ์จิตใจ ร่างกายและคุณภาพชีวิตในระยะยาว นักเรียนที่ถูกรังแกมักมีความเครียด ซึมเศร้า มีปัญหาการเข้าสังคมและหากถูกกดดันรุนแรงหรือรังแกจนนำไปสู่การทำร้ายผู้อื่นเพื่อแก้แค้นหรือทำร้ายตัวเองรุนแรงถึงขั้นฆ่าตัวตาย นอกจากนี้เด็กที่ถูกรังแกมักจะใช้ความรุนแรงด้วย และในขณะที่นักเรียนที่รังแกคนอื่น เมื่อทำบ่อยครั้งจะกลายเป็นนิสัยเคยชิน และมีปัญหาใช้ความก้าวร้าวความรุนแรง

ต่อผู้อื่นโดยไม่มีความรู้สึกผิดดั่งนั้นการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาส่งผลต่อการเรียนและสุขภาพจิต (สุริยา ช้องเสนาะ, 2561) ซึ่งสอดคล้องบทความเรื่อง การกลั่นแกล้งในโรงเรียนจากมุมมองของ PISA (2563) ที่กล่าวว่า การกลั่นแกล้งหรือที่ปัจจุบันนิยมเรียกกันว่า การบูลลี่ (bullying) เป็นพฤติกรรมก้าวร้าวประเภทหนึ่ง ที่หมายถึงการกระทำที่บุคคลที่อ่อนแอกว่าได้รับอันตรายทางร่างกายหรือรู้สึกเจ็บปวดทางจิตใจจากการกระทำอย่างซ้ำ ๆ ด้วยความตั้งใจโดยจุดเริ่มต้นของการกลั่นแกล้งมักเกิดขึ้นจากความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น เพศ เชื้อชาติ และรูปลักษณ์ภายนอก การกลั่นแกล้งแบ่งออกเป็น 4 ประเภทหลัก ได้แก่ การกลั่นแกล้งทางร่างกาย การกลั่นแกล้งทางวาจา การกลั่นแกล้งทางสังคมและการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ (cyberbullying) ซึ่งหากการกลั่นแกล้งนั้นเกิดขึ้นในหมู่เยาวชนจะยังมีผลกระทบทางลบที่รุนแรงทั้งต่อผู้ถูกรกระทำและผู้กระทำ สำหรับผู้ถูกรกระทำ การกลั่นแกล้งอาจทำให้ขาดสมาธิในการเรียนรู้อาจไม่อยากมาโรงเรียน จนส่งผลกระทบต่อผลการเรียนรู้อาจถึงเกิดปมด้อยภายในจิตใจที่อาจส่งผลในระยะยาวทำให้มีปัญหาในการดำเนินชีวิตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ในขณะที่ผู้กระทำเองมีแนวโน้มที่จะเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมในอนาคต ซึ่งสิ่งที่น่ากังวลคือขณะนี้เยาวชนทั่วโลกต่างกำลังเผชิญกับปัญหาการกลั่นแกล้งในโรงเรียน

ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามนักเรียนถึงปัญหาและผลกระทบจากการโดนเพื่อนกลั่นแกล้งจำนวน 5 คน โดยภาพรวมพอสรุปได้ว่าเด็กที่ถูกกลั่นแกล้งมักจะมีความรู้สึกที่ไม่ดีและมีผลกระทบด้านต่าง ๆ ดังนี้ (1) ด้านจิตใจและอารมณ์ เด็กที่ถูกกลั่นแกล้งอาจรู้สึกเศร้าหรือซึมเศร้า มีความกังวลหรือความหดหู่ เกิดการเสียสมาธิหรือทำให้รู้สึกไม่มั่นคงในตัวเอง (2) ด้านสังคม การถูกกลั่นแกล้งอาจทำให้เด็กรู้สึกถูกตัดขาดจากกลุ่มเพื่อนหรือมีความเชื่อมโยงทางสังคมที่น้อยลง อาจรู้สึกเห็นแก่ตัวหรือไม่มีความกล้าแสดงอารมณ์ต่อผู้อื่น (3) ด้านการเรียนรู้อาจถูกกลั่นแกล้งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียน เด็กอาจไม่ตั้งใจเรียนหรือทำงาน (4) ด้านสุขภาพ การถูกกลั่นแกล้งอาจมีผลกระทบทางร่างกาย เช่น นอนไม่หลับ มีการบาดเจ็บจากการถูกทำร้ายร่างกาย มีปัญหาทางอารมณ์เช่น วิตกกังวลหรือซึมเศร้า

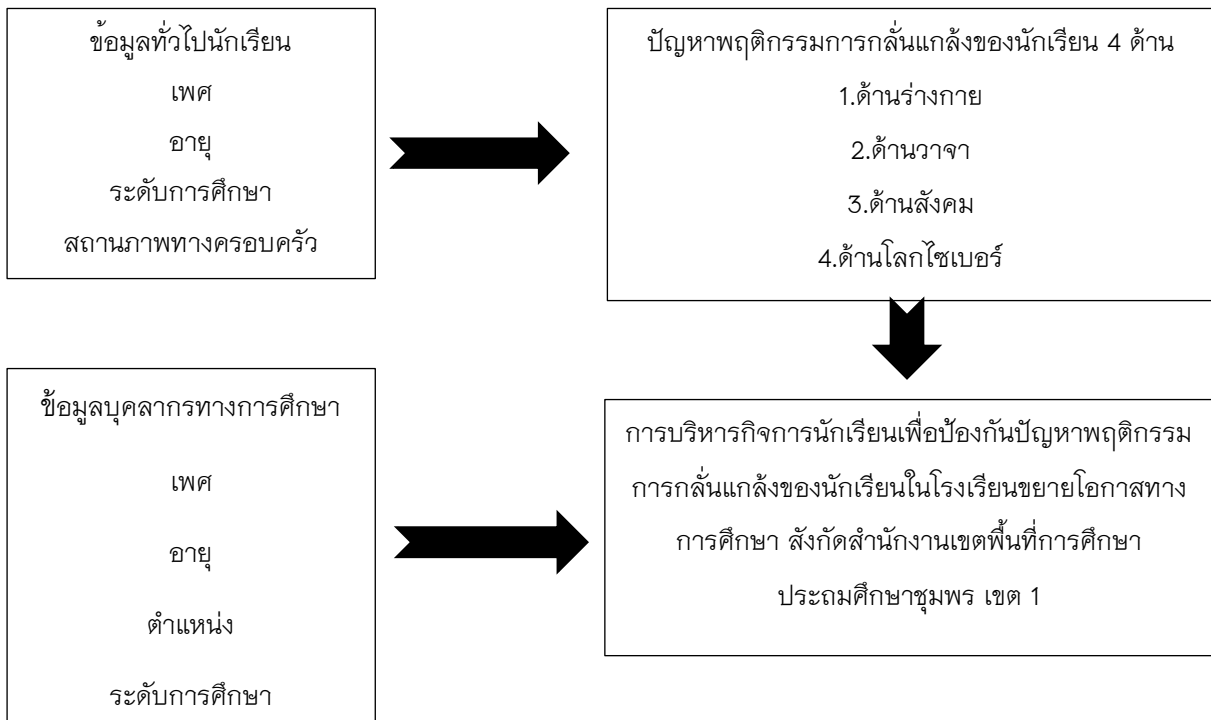
ในฐานะครูผู้รับผิดชอบฝ่ายงานกิจการนักเรียนพบว่า นักเรียนบางส่วนในโรงเรียนมีพฤติกรรมการข่มเหงรังแกเพื่อนในหลากหลายรูปแบบ เช่น ร่างกาย วาจา สังคม และโลกไซเบอร์ที่มีระดับความรุนแรงแตกต่างกันไปตามกรณีปัญหา พฤติกรรมกลั่นแกล้งในโรงเรียนเป็นปัญหาที่รุนแรงและมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งและสถานศึกษาโดยรวม ปัญหานี้สามารถส่งผลต่อสุขภาพจิตใจของผู้ถูกกลั่นแกล้ง และมักเป็นปัญหาที่น่ากังวลต่อครอบครัวและสังคมด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจในการทำวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมกลั่นแกล้งของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาลงักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนกลุ่มดังกล่าวให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรุนแรงของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการพักอาศัย
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรม การกลั่นแกล้งของนักเรียน จำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่ง และ ระดับการศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรม การกลั่นแกล้งของนักเรียน จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ และ ระดับการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการบริหารกิจการนักเรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรม การกลั่นแกล้งของนักเรียนรวมทั้งจากการสัมภาษณ์ฝ่ายงานกิจการนักเรียนครูประจำชั้นครูแนะแนวพบว่านักเรียนมีการกลั่นแกล้งกันทางด้านร่างกาย ด้านวาจา ด้านสังคม ด้านโลกไซเบอร์ ซึ่งอาจส่งผลเสียกับนักเรียนหากไม่มีแนวทางป้องกันที่ถูกต้องจึงนำมาเป็นกรอบคิดในการวิจัยครั้งนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยผสมวิธี (Mixed Method) ทั้งวิจัยเชิงคุณภาพ และ วิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรุนแรงของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน ศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารกิจการนักเรียน และหาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียน เพื่อป้องกันพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพร เขต 1

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุมพร เขต 1 จาก 104 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุมพร เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 จาก 41 โรงเรียน ประกอบด้วย

1. นักเรียน ได้แก่ ผู้ที่ศึกษาระดับมัธยมต้น โดยการเลือกแบบเจาะจงจาก 41 โรงเรียน ๆ ละ 10 คน ประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 คนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 410 คน

2. ผู้บริหารและครู ได้แก่ ผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุมพร เขต 1 โดยการเลือกแบบเจาะจงจาก 41 โรงเรียน ๆ ละ 5 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูที่ปรึกษา 1 คน ครูฝ่ายปกครอง 1 คน ครูฝ่ายแนะแนว 1 คน และครูฝ่ายกิจกรรมนักเรียน 1 คน รวมทั้งสิ้น 205 คน

3. ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ 1 คน พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา 1 คน อาจารย์จากมหาวิทยาลัย 1 คน ผู้นำท้องถิ่น 1 คน ครูแนะแนว 3 คน และผู้ปกครอง 3 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบ่งเป็น 2 ช่วงดังนี้

ช่วงที่ 1 คือแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ เพื่อศึกษาระดับความรุนแรงของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา การพักอาศัย และแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรม การกลั่นแกล้งของนักเรียน จำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่ง และ ระดับการศึกษา ตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาผลวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่า 0.80 – 1.00 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นนำไปทดสอบกับนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ฉบับผลวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของ

แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .997 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.70 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูง (Cornbach,1953) สามารถใช้เก็บข้อมูลได้

ช่วงที่ 2 เป็นลักษณะวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ และ ระดับการศึกษา ผู้วิจัยนำผลการศึกษาในช่วงที่ 1 มาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลและยกร่างเป็นประเด็นคำถาม และนำมาเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน เพื่อหาความเหมาะสมของแนวทางการบริหารกิจการนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาโดยการแจกแจงความถี่ และ หาค่าร้อยละ

2) วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3) วิเคราะห์ความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับประเภทและแนวทางการ ป้องกันพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามแล้วนำมาแจกแจงความถี่ และ หาค่าร้อยละ

4) วิเคราะห์ข้อมูลจากการ โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สรุปรูป และสังเคราะห์ข้อมูล ที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้นำเสนอเพิ่มเติมเพื่อหาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอนตามวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับความรุนแรงของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการพักอาศัย 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารกิจการนักเรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน จำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่ง และระดับการศึกษา 3) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรม การกลั่นแกล้งของนักเรียน จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ และระดับการศึกษา ได้ผลวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความรุนแรงของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการพักอาศัย

ตารางที่ 1 แสดงระดับความรุนแรงของการกลั่นแกล้งของนักเรียน

พฤติกรรมที่ถูกกลั่นแกล้ง	n = 430			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านสังคม	4.20	1.04	มาก	1
2. ด้านร่างกาย	3.31	.871	ปานกลาง	2
3. ด้านวาจา	2.56	1.25	ปานกลาง	3
4. ด้านโลกไซเบอร์	1.46	.883	น้อยที่สุด	4
รวม	2.89	.483	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความรุนแรงของการกลั่นแกล้งของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า พฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนที่เป็นปัญหาลำดับแรกได้แก่ด้านสังคม ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาได้แก่ด้านร่างกาย ($\bar{X} = 3.31$) ด้านวาจา ($\bar{X} = 2.56$) และด้านโลกไซเบอร์ ($\bar{X} = 1.46$)

2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรม การกลั่นแกล้งของนักเรียน จำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่ง และระดับการศึกษา

ตารางที่ 2 พฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา

ประเภทพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง	จำนวน (n)	ร้อยละ (P)
1. ด้านร่างกาย	75	34.9
2. ด้านวาจา	109	50.7
3. ด้านสังคม	22	10.2
4. ด้านโลกไซเบอร์	9	4.2
รวม	215	100

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการวิเคราะห์ประเภทพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง ครูฝ่ายแนะแนว ครูฝ่ายกิจการนักเรียน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่าประเภทพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนที่มีปัญหาเป็นอันดับแรกได้แก่ ด้านวาจา คิดเป็นร้อยละ 50.7 รองลงมาได้แก่ด้านร่างกาย คิดเป็นร้อยละ 34.9 ด้านสังคม คิดเป็นร้อยละ 10.2 และ ด้านโลกไซเบอร์ คิดเป็นร้อยละ 4.2 ตามลำดับ

2.1.แนวทางหรือรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน

แนวทางหรือรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหา	จำนวน (n)	ร้อยละ (P)
1. การสร้างนโยบายต่อต้านการกลั่นแกล้งที่ชัดเจน	49	22.8
2. การให้ความรู้สร้างความเข้าใจผลกระทบจากการโดนกลั่นแกล้ง	40	18.6
3. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตร	36	16.7
4. การจัดตั้งระบบดูแล รายงาน และ ช่วยเหลือ	38	17.7
5. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียน	52	24.2
รวม	215	100

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า แนวทางหรือรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน ลำดับแรกได้แก่ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 24.2 รองลงมาได้แก่ การสร้างนโยบายการกลั่นแกล้งที่ชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 22.8 และ การให้ความรู้ความเข้าใจผลกระทบจากการโดนกลั่นแกล้ง คิดเป็นร้อยละ 18.6

วัตถุประสงค์ที่ 3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรม การกลั่นแกล้งของนักเรียน โดยการสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structural Interview) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ผลการสัมภาษณ์ สรุปเป็นแนวทางได้ดังนี้

1.การบริหารกิจการนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยดูแล และติดตามพฤติกรรมของนักเรียน ให้เป็นไปตามกฎระเบียบของโรงเรียน โดยเน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรม รวมถึงการส่งเสริมความเคารพและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติ การให้ความรู้เรื่องความเห็นอกเห็นใจและการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นช่วยลดการกลั่นแกล้ง และการมีที่ปรึกษาที่ดีสามารถช่วยลดปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน พบประเด็นหลักดังนี้ 1) การเสริมสร้างความสัมพันธ์และทักษะทางสังคม หลายฝ่ายเห็นว่าการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และการเสริมสร้างทักษะในการจัดการปัญหาทางสังคม ช่วยลดโอกาสการกลั่นแกล้งได้ 2) การส่งเสริมให้นักเรียนมีภูมิคุ้มกันและตระหนักรู้ถึงคุณค่าของตนเองและผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง 3) การลดปัญหา โดยอาจารย์จากมหาวิทยาลัยกล่าวว่า การแก้ปัญหาสุขภาพจิต การสร้างมุมมองที่ดีต่อผู้อื่น และการให้คุณค่าแก่ตนเองเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง 4) การจัดกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งจากโรงเรียนและชุมชน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและการส่งเสริมทักษะทางสังคม (ครูแนะแนว คนที่ 3, ผู้นำท้องถิ่น) และ 5) โรงเรียนที่มีแผนงานชัดเจนและกิจกรรมที่ครอบคลุม

สามารถลดปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียน ครู และผู้ปกครองมีความสุขและรู้สึกปลอดภัยมากขึ้น

สรุป ภาพรวมจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนได้ว่า ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเห็นพ้องกันว่า การแก้ไขปัญหามาตรการการกลั่นแกล้งในโรงเรียนจำเป็นต้องอาศัยการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องและจริงจังระหว่างโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โดยเน้นการปลูกฝังวัฒนธรรมการเคารพและยอมรับความแตกต่าง การส่งเสริมให้เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รวมถึงการให้ความช่วยเหลือทางจิตวิทยาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการบริหารจัดการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1 พบว่ามีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับความรุนแรงของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมระดับความรุนแรงของการกลั่นแกล้งของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า พฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนที่เป็นปัญหาลำดับแรก ได้แก่ ด้านสังคม รองลงมา ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านวาจา และ ด้านโลกไซเบอร์ ซึ่งสอดคล้องกับ ภัทรจรัส บำรุงพงษ์ (2562) ได้ศึกษารูปแบบสาเหตุและผลกระทบ รวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหามาตรการการกลั่นแกล้งในระดับมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะในกรณีของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ รวมถึงบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น อาจารย์ บุคลากร และเพื่อนร่วมชั้น เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกัน การจัดการ และการแก้ไขปัญหามาตรการการกลั่นแกล้งจากการศึกษา พบว่ารูปแบบการกลั่นแกล้งที่พบบ่อยในมหาวิทยาลัยสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ การกลั่นแกล้งทางสังคมและการกลั่นแกล้งทางวาจา สาเหตุหลักของการถูกกลั่นแกล้งเกิดจากสองปัจจัยสำคัญ คือ การขาดความเข้าใจในความแตกต่างของพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และเมื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการกลั่นแกล้งต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า ส่งผลกระทบต่อจิตใจและการเรียนรู้เป็นหลัก รวมถึงบทบาทของบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารกิจการนักเรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน พบว่า

1) ผลการวิเคราะห์ประเภทพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง ครูฝ่ายแนะแนว ครูฝ่ายกิจการนักเรียน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่าประเภทพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนที่มีปัญหาเป็นอันดับแรก ได้แก่ ด้านวาจา รองลงมา ได้แก่ด้านร่างกาย ด้านสังคม และ ด้านโลกไซเบอร์ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับสุริยา แซ่เสนาะ (2561) กล่าวว่า การกลั่นแกล้งโดยคำพูด เป็นการกลั่นแกล้งที่มีผลกระทบร้ายแรงทำให้เกิดบาดแผลลึกในใจ การกลั่นแกล้งด้วยคำพูดอาจตรวจพบได้ยากมาก ผู้กระทำมักโหม่งดีเหยื่อเมื่อผู้ใหญ่ไม่อยู่บริเวณนั้น เช่น พูดคำหยาบ พูดดูถูก พูดกวนเวลาทำงาน ผลคือเป็นการพูดต่อกันมาแบบปากต่อปากและยิ่งไปกว่านั้น ผู้ใหญ่หลายคน ก็รู้สึกว่สิ่งที่เด็กพูดมักไม่ค่อยมีความสำคัญ พวกเขาจึงมักลงเอยโดยการบอกให้เหยื่อที่ถูกรังแกว่า ช่างมัน

2) ผลวิเคราะห์แนวทางหรือรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า แนวทางหรือรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน 1 ลำดับแรกได้แก่ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียน รองลงมาได้แก่ การสร้างนโยบายการกลั่นแกล้งที่ชัดเจนและการให้ความรู้ความเข้าใจผลกระทบจากการโดนกลั่นแกล้ง ซึ่งสอดคล้องกับ ไชยิตา ภาวสุทธิไพศิฐ (2566) กล่าวว่า การแก้ไขปัญหาการ Bully ในสถานศึกษาอย่างยั่งยืน ต้องสร้างทั้งระบบ ในโรงเรียนให้กลายเป็นวัฒนธรรมหนทางการแก้ไขปัญหในเรื่องนี้อย่างยั่งยืน จะต้องอาศัยการสร้างความร่วมมือและการทำความเข้าใจของบุคลากรทุกระดับในโรงเรียนเข้ามาแก้ไขปัญหาร่วมกัน (Whole School Approach) เพื่อนำไปสู่การวางระบบป้องกัน และกิจกรรมในการส่งเสริมทักษะชีวิตหรือทักษะการแก้ไขปัญหของเด็ก รวมถึงระบบในการสร้างช่องทางให้กับเด็กที่ถูกรังแกสามารถขอความช่วยเหลือหรือระบบการจัดการต่างๆ เช่น การอบรมครู หรือการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญห ซึ่งหากโรงเรียนมีนโยบายชัดเจนเรื่องการสร้างให้โรงเรียนเป็นพื้นที่ปลอดภัย จนสามารถกลายเป็นวัฒนธรรมภายในสถานศึกษาได้แล้ว เด็กที่เข้ามาสู่ระบบจะค่อยๆ เรียนรู้วัฒนธรรมภายในโรงเรียนและปรับตัวเองให้เข้ากับวัฒนธรรมเหล่านั้นได้เองในที่สุด

3. ผลการศึกษากิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน พบว่า

1) การบริหารกิจการนักเรียนเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยดูแลและติดตามพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นไปตามกฎระเบียบของโรงเรียน โดยเน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหพฤติกรรม รวมถึงการส่งเสริมความเคารพ

และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติ การให้ความรู้เรื่องความเห็นอกเห็นใจและการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นช่วยลดการก่อกวนแก่ง และการมีที่ปรึกษาที่ดีสามารถช่วยลดปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับ กัลยาณี รัตนบุตร (2564) ได้ให้ความหมายความสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียนคือการใช้เครื่องมือเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ให้มีระเบียบวินัยและความสามัคคี ทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยในกิจกรรมของโรงเรียน และ ตอบสนองความต้องการทางด้านจิตวิทยาของนักเรียนให้ปรากฏออกมาในเชิงพฤติกรรมของพวกเขา โดยเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดคุณค่าและเกิดประโยชน์มากที่สุดเพื่อให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณค่าต่อสังคมส่วนรวม และ ประเทศชาติ

2) ความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการก่อกวน แก่งของนักเรียนมีอะไรบ้าง พบว่า จากผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการก่อกวนแก่งของนักเรียนพบประเด็นหลักดังนี้ 1) การเสริมสร้างความสัมพันธ์และทักษะทางสังคม หลายฝ่ายเห็นว่าการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และการเสริมสร้างทักษะในการจัดการปัญหาทางสังคม ช่วยลดโอกาสการก่อกวนแก่งได้ 2) การส่งเสริมให้นักเรียนมีภูมิคุ้มกันและตระหนักรู้ถึงคุณค่าของตนเองและผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันพฤติกรรมการก่อกวนแก่ง 3) การลดปัญหาโดยอาจารย์จากมหาวิทยาลัยกล่าวว่า การแก้ปัญหาสุขภาพจิต การสร้างมุมมองที่ดีต่อผู้อื่น และการให้คุณค่าแก่ตนเองเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดพฤติกรรมการก่อกวนแก่ง 4) การจัดกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งจากโรงเรียนและชุมชน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและการส่งเสริมทักษะทางสังคม (ครูแนะแนว คนที่ 3, ผู้นำท้องถิ่น) และ 5) โรงเรียนที่มีแผนงานชัดเจนและกิจกรรมที่ครอบคลุมสามารถลดปัญหาพฤติกรรมการก่อกวนแก่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียน ครู และผู้ปกครองมีความสุขและรู้สึกปลอดภัยมากขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับทองแดง แสงบุญและ สุรางคนา มัณยานนท์ (2564) สรุปความหมาย การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักการบริหารกิจการนักเรียนที่สำคัญ คืองานส่งเสริมพัฒนาควบคุม และ ปรับเปลี่ยนความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในกฎระเบียบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการอยู่ร่วมกัน และ สนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นกระบวนการการบริหารงานกิจการนักเรียนใน 6 ด้าน ดังนี้ 1. การวางแผนกิจกรรมของนักเรียนหมายถึงการรวบรวมความคิดเห็น การวิเคราะห์แผนงาน การสร้างฐานข้อมูล การเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และ การจัดทำคู่มือสำหรับนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน 2. การประเมินผลการดำเนินงานของนักเรียน หมายถึงการวางแผนการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนในรูปแบบของคณะกรรมการในทุกภาคเรียนอย่างสม่ำเสมอ และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 3. การจัดการ

กิจการนักเรียนหมายถึงการกำหนดนโยบายในการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบดูแลงานในทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการติดตามและประเมินผลการทำงานของกิจการนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 4. การป้องกันและการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนสามารถทำได้โดยการสร้างฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของนักเรียน รวมถึงวิธีการในการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนแต่ละคน 5. การส่งเสริมการพัฒนาให้นักเรียนให้มีวินัย คุณธรรม และจริยธรรม เป็นการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีและระเบียบวินัย รวมถึงการจัดการอบรมเพื่อชี้แจงกฎระเบียบและข้อบังคับที่สนับสนุนการมีวินัย คุณธรรม และจริยธรรมในนักเรียน 6. การส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษาเป็นการวางนโยบายการออกแบบหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการมีประชาธิปไตยในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) การเก็บข้อมูลความประพฤติของนักเรียนแนะนำให้โรงเรียนสร้างระบบการบันทึกข้อมูลที่ครอบคลุมเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะสามารถติดตามและปรับปรุงพฤติกรรมได้อย่างเป็นระบบ ควรร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการสนับสนุนพฤติกรรมที่ดี และส่งเสริมความสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์ในกลุ่มนักเรียน

2) การปลูกฝังค่านิยมในการเคารพซึ่งกันและกัน ค่านิยมนี้ควรถูกฝังลึกในกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน การสร้างความตระหนักถึงความเคารพซึ่งกันและกันจะช่วยลดการก่อกวนแกล้งและเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในโรงเรียน

3) การจัดกิจกรรมตามนโยบายของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมตามนโยบายควรเป็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ซึ่งควรมีการพัฒนาแผนกิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและปฏิบัติ เพื่อเพิ่มความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งและความรับผิดชอบ

4) การให้ความช่วยเหลือทางจิตวิทยาแก่ผู้ถูกกลั่นแกล้ง นักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้ง จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทางจิตใจอย่างเร่งด่วน ควรมีนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญในโรงเรียนที่สามารถให้คำปรึกษาและฟื้นฟูสภาพจิตใจของนักเรียนที่ได้รับผลกระทบได้

5) การส่งเสริมบทบาทของสภานักเรียนการเปิดโอกาสให้สภานักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมต่างๆ เป็นการฝึกฝนความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ และส่งเสริมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดเอกชน ในจังหวัดชุมพร

2) ควรทำการวิจัยเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในจังหวัดชุมพร

เอกสารอ้างอิง

กัลยาณี รัตนบุตร. (2564). รูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. หลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ทองแดง แสงบุญ และ สุรางคนา มัถยานนท์.(2564). การบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 5(1),179–188.

โชษิตา ภาวสุทธิไพศิฐ. (2566). ปัญหาผู้ล้า และเหยื่อ Bully ในโรงเรียนไทย กับ การเอาไม่ถูกที่คั่น.

สืบค้นเมื่อสืบค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2566,จาก

<https://www.thairath.co.th/scoop/interview/2596663>.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.*

2542 เพิ่มเติม(ฉบับที่ 2)พ.ศ.2545 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ :

สำนักงานกฤษฎีกา.

ภัทรจรัส บำรุงพงษ์. (2562). *การกลั่นแกล้งในมหาวิทยาลัย : กรณีศึกษานิสิตที่มีความต้องการ*

พิเศษ.หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุริยา ช้องเสนาะ. (2561). *ปัญหาการรังแกกัน(Bullying)ในสถานศึกษา*. สำนักวิชาการ สำนักงาน

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

Cronbach, L. J. (1953). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297–334.

PISA. (2563). การกลั่นแกล้งในโรงเรียนจากมุมมองของ PISA. สืบค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://pisathailand.ipst.ac.th/issue-2020-54>.